

Lideri Grupe 20 zemalja, uključujući i Kinu, složili su se da od ove godine obustave finansiranje termoelektrana na ugalj, na fonu sličnih dogovora na koji su se obvezale članice Grupe 7 zemalja kao i Organizacije za evropsku bezbednost i saradnju (OEBS).

Kina, kao vodeći svetski finansijer izgradnje termoelektrana na ugalj, još uvek je uključena u preko 1,7 GW planiranih termoelektrana na ugalj u zemljama Zapadnog Balkana u jugoistočnoj Evropi. Među njima se nalazi Kostolac B3 snage 350 MW koja je u fazi izgradnje.

Zemlje OEBS-a, među kojima se nalaze članice Evropske Unije, te Japan, Koreja i drugi, postigle su prošle sedmice dogovor da odmah uvedu zabranu bilo kakvog oblika državne finansijske pomoći za izgradnju termoelektrana u inostranstvu do kraja 2021. godine.

Na ovaj način je po prvi put donesen međunarodno obavezujući sporazum kojim se ukida izvozna podrška za izgradnju termoelektrana u inostranstvu.

Ovaj sporazum nije obavezujući za Kinu koja nije članica OEBS-a. Ipak, u oktobru ove godine Banka Kine, vodeća banka koja je tokom proteklih godina bila uključena u brojne projekte izgradnje termoelektrana na ugalj u svetu, prekinula je sa praksom drugih kineskih banaka i postala je prva finansijska institucija u Kini koja je obustavila finansiranje novih termoelektrana na ugalj i rudarskih projekata u inostranstvu.

U septembru, prilikom obraćanja na zasedanju Generalne skupštine Ujedinjenih nacija, Si Đinping se obavezao da će se Kina povući iz novih projekata izgradnje termoelektrana na ugalj u svetu. Ovim je dodatno dovedena u pitanje legitimnost planiranog projekta izgradnje bloka 7 u Tuzli, čija se izgradnja finansira kreditom kineske Exim banke. Gradnja ove termoelektrane još uvek nije započela zbog otvorenih pitanja oko nedozvoljene državne pomoći, pribavljanja svih neophodnih dozvola i promene u tehnologiji koju je predložila Gezhouba.

Denis Žiško iz Aarhus centra Tuzla, koji prati planirani projekt Tuzla 7, rekao je da je ovo za našu zemlju bio rizičan posao od trenutka kada je od kineske Exim banke prihvatila kredit od 614 milijuna eura za projekt od kog će korist pre svega imati kineske firme i njihovi radnici.

Žiško je rekao da je pitanje zašto kineske vlasti i dalje vrše pritisak na našu zemlju da investira u projekat koji će završiti kao 'nasukana imovina'?

Majda Ibraković iz „Centra za životnu sredinu“ u BiH rekao je da su kineske investicije u ugalj u Bosni i Hercegovini još uvijek su prisutne, ali pod velom tajnih saradnji sa našim institucijama i privatnim investitorima za gradnju termoelektrana – kao što je trenutno slučaj sa TE Ugljevik 3.

“U tajnosti je potpisan memorandum o saradnji sa CNEEC i to bez prethodnih konsultacija

sa javnošću i lokalnom zajednicom", objašnjava Majda Ibraković iz „Centra za životnu sredinu“ u BiH.

„Zahtjevamo da Kina ispuni obećanja i da istupi iz planiranih projekata termoelektrana Bosni i Hercegovini tako što neće produbljivati javni dug koji bi nastao pri realizaciji navedenih projekata“, ističe Majda.

Zvezdan Kalmar iz „Centra za ekologiju i održivi razvoj“ iz Srbije rekao je da ne samo da svi kineski projekti na ugalj na Zapadnom Balkanu nisu u skladu sa najnovijim EU standardima za ograničavanje zagađenja, već je većina njih opterećena neregularnostima u procesu izdavanja okolišnih dozvola i studija uticaja.

Kalmar smatra da Kina mora odmah obustaviti projekte na ugalj u inostranstvu čija je konstrukcija otpočela nisu obezbeđene sve dozvole i obavljene javne konsultacije na smislen način. Takav primjer je termoelektrana Kostolac B3 u Srbiji koja se trenutno gradi.

Wawa Wang, direktorica Just Finance International rekla je da podržavaju odluku G20, a naročito opredeljenje Kine, da prekinu sa finansiranjem termoelektrana na ugalj u svetu novcem iz javnih fondova.

„Javnost i civilno društvo već dugo vremena dovode u pitanje legitimnost i legalnost kineskih državnih preduzeća koji učestvuju u izgradnji termoelektrana na ugalj na Zapadnom Balkanu kao i ostatku sveta. Naše istraživanje je pokazalo da Kina u svijetu stoji iza najmanje 13 GW aktivnih i planiranih projekata termoelektrana na ugalj – za neke je već obezbeđeno finansiranje ali nije otpočela izgradnja. Kina mora odmah izaći iz svih aktivnih projekata kako bi preuzete obaveze imale istinski uticaj na očuvanje klime“, rekla je Wawa Wang.

Ioana Ciuta, koordinator za energiju pri CEE Bankwatch Network rekla je da u ovoj fazi klimatske hitnosti moramo postići sporazum o obustavljanju finansiranja svih oblika fosilnih goriva, a sa druge strane nismo još ni prekinuli žilu kucavicu za projekte na ugalj.

„Ekonomija, životna sredina i javno zdravlje će i dalje stradati ako Kina ostavi otvorena vrata u jugoistočnoj Evropi za sve ove nepromišljene energetske projekte zasnovane na uglju“, zaključuje se.

Izvor: 6yka.com